

Factsheet Mannen & Mantelzorg

“In de traditionele beeldvorming zijn vrouwen en doen mannen. Dat beeld zien we terug in het debat over arbeid en zorg. Vrouwen zijn zorgzaam, mannen moeten zorgtaken op zich nemen. Het bewustzijn dat ook mannen zorgzaam zijn is gelukkig aan een opmars bezig” (Kruijswijk et al. 2016)

De laatste jaren is er groeiende aandacht voor de zorgverantwoordelijkheid van mannen, die ook goed past binnen een gender- en mannelijkheidsagenda die zich bezig houdt met de veranderende rol van jongens en mannen (Kruijswijk et al. 2016). Mantelzorg speelt in kabinetsnota's en rapporten van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) een belangrijke rol. Leidend hierbij is de vraag in

42%
 van alle mantelzorgers in
 Nederland zijn mannen.

hoeverre mantelzorg als een 'vrouwenzaak' beschouwd wordt; waarom lijkt het zo te zijn dat de zorg voor hulpbehoevende ouders eerder de verantwoordelijkheid van de dochters is dan die van de zonen? (Atria, 2014). Want lijkt de combinatie tussen mannen en zorg al geen vanzelfsprekende, de combinatie van mannen en mantelzorg roept helemaal vraagtekens op. Toch blijkt steeds weer en meer dat mannen prima kunnen zorgen, dat

steeds vaker doen, en dat mantelzorg daarvan een groeiend deel uitmaakt. Ruim 40% van alle mantelzorgers is man, meer dan de meeste mensen denken.

Toch is het een wijdverspreide aanname en zorgpunt dat vrouwen beduidend meer mantelzorg verlenen dan mannen, en dus de in grotere mate de dupe zijn van de zogenoemde 'dubbele belasting' die ervaren wordt door het combineren van werk en zorgtaken. Economische zelfstandigheid speelt hier een belangrijke rol: het kan niet de bedoeling zijn dat burgers hun huidige inkomen en hun inkomen voor hun eigen oude dag sterk moeten verminderen omdat zij mantelzorg moeten geven. En zeker niet dat vrouwen dit vaker zouden doen dan mannen (Atria, 2014). Echter blijkt de werkelijkheid genuanceerder te liggen: Er zijn wel verschillen te zien tussen mannen en vrouwen in de duur en intensiteit van de mantelzorg, maar die zijn niet bijzonder groot. Mantelzorg is dus een taak die zowel mannen als vrouwen op zich nemen.

Zorgende Mannen?

Hoe komt het dan dat de man als mantelverzorger onderbelicht blijft? Het algemene beeld is dat het van vrouwen sneller dan van mannen wordt geaccepteerd dat zij zich aan zorgtaken in plaats van aan betaald werk wijden (Ministerie van SZW, 2013). Het wordt van mannen minder makkelijk geaccepteerd als ze zorg boven betaald werk verkiezen. Net als de term werkende vrouw aangeeft wat de uitzondering is, zo geldt dat ook voor zorgende man. In die beeldvorming zijn *vrouwen van nature* zorgzaam en mannen kunnen het zijn, als ze zich ertoe zetten (Kruijswijk et al. 2016).

Maar de misverstanden omtrent mannen en mantelzorg hebben niet alleen te maken met beeldvorming. Mannen benoemen ook zelf wat ze doen niet snel als (mantel) zorg. De zorg die mannen verlenen blijft daardoor vaak buiten beeld, op een persoonlijk vlak maar ook in de cijfers.

Wanneer de zorg van mannen wel zichtbaar wordt, wanneer ze koken, of met kinderen rondlopen, krijgen ze juist vaak meer complimenten dan de vrouwen die meestal de verantwoordelijkheid voor deze zorg dragen. De centrale mantelzorg is het meest zichtbaar en vaak is het een vrouw. Maar zij is meestal niet de enige die betrokken is. Mantelzorg voor ouders en schoonouders vindt veelal plaats in een netwerk, en daar maken ook mannen deel van uit (Kruijswijk et al. 2016).

Daarnaast hebben mannen over het algemeen een meer taakgerichte houding naar zorg- ze nemen de belastingzaken op zich, rijden naar doktersafspraken enzovoort-, waar vrouwen gemiddeld meer een relatiegerichte houding aannemen. Het effect van deze verdeling kan ten eerste zijn dat de zorg als zwaarder ervaren wordt door vrouwen, omdat de zorg in verdere mate meespeelt in het persoonlijk leven. Ten tweede kan de relatiegerichte houding een centralere rol spelen in het leven van degene die verzorging nodig heeft. Hierdoor wordt wellicht deze taak mee gewaardeerd dan de taakgerichte houding (Kruijswijk et al. 2016).

Mannen en mantelzorg is dus geen onbekende combinatie. Zoals de cijfers laten zien, is een groot deel van de mantelzorgers in Nederland man. De totale duur in belasting, lengte en intensiteit van de mantelzorg is gelijk tussen mannen en vrouwen. Wel is de invulling en waardering van mantelzorg anders voor mannen dan voor vrouwen. Om te realiseren dat mannelijke mantelzorgers op gelijke voet staan met vrouwelijke mantelzorgers- en daarmee hopelijk de ervaren druk van mantelzorg voor vrouwen kunnen helpen afnemen- zal het doorbreken van stereotypering en traditionele beeldvorming en rolpatronen centraal moeten staan. Dit kan bijdragen aan een betere invulling van mantelzorg voor zowel mannen als vrouwen.

De totale duur in belasting, lengte en intensiteit van de mantelzorg is gelijk tussen mannen en vrouwen. Wel is de invulling en waardering van mantelzorg anders voor mannen dan voor vrouwen

De cijfers

“De belangrijkste factor voor het verlenen van mantelzorg is het hebben van een hulpbehoevende in de naaste omgeving. Vrouwen en mannen zorgen daarvoor, ongeacht de omvang van de arbeidsduur; zij leveren daarvoor vooral hun eigen vrije tijd in” (Ministerie van OCW, 2009).

- Naar schatting gaven in 2014 ruim vier miljoen Nederlanders enige vorm van mantelzorg (De Klerk e.a., 2015). De meeste mantelzorg wordt geboden door vrouwen: van alle mantelzorgers in Nederland is 58 procent vrouw, en 42 procent man (de Klerk, e.a., 2015).
- Ongeveer 70 procent van alle Nederlandse mantelzorgers combineert de zorg met een betaalde baan. Dat kan gaan om een aanstelling van enkele uren per week tot een fulltime baan. Werkende mantelzorgers bieden vooral hulp aan ouders: in 80 procent van de gevallen gaat het om hulp aan ouders, in 10 procent aan de partner en nog eens 10 procent aan kinderen. Mannen geven mantelzorg in de regel naast een fulltimebaan, terwijl vrouwen dat doen naast een deeltijdbaan (Josten & de Boer, 2015).

- Wat de duur en intensiteit van de zorg betreft zijn er volgens het Sociaal Cultureel Planbureau nagenoeg geen verschillen tussen vrouwelijke en mannelijke mantelzorgers: 41% van de werkende vrouwelijke mantelzorgers geeft lang en intensief hulp, tegen 38% van de mannelijke mantelzorgers. Van alle mantelzorgers is het gemiddeld aantal jaren dat mantelzorg wordt verleend bij vrouwen 5,2 jaar en bij mannen 5,1 jaar. Ook per week gerekend zijn er nauwelijks verschillen: vrouwen 21 uur en mannen 22 uur. (Atria, 2014).
- Wel is te zien dat mantelzorg schever verdeeld wordt tussen vrouwen en mannen als die zorg langer dan drie maanden nodig is en meer dan acht uur per week kost. De meest scheve leeftijdscategorie is 45-54 jaar: vrouwen van 45-54 jaar geven bijna twee keer zo vaak mantelzorg als mannen van dezelfde leeftijd. (Atria, 2014)
- Wanneer het gaat om zorg voor de eigen partner op latere leeftijd, verlenen mannen vaker mantelzorg dan vrouwen. In totaal zorgt een op de zeven mantelzorgers voor zijn of haar partner (14 procent). Deze mantelzorgers zijn vaak wat ouder en hebben geen baan. Ze wonen veelal bij degene die ze verzorgen (de Klerk e.a., 2015).
- Wanneer het gaat om zorg voor ouders of schoonouders ligt de verhouding tussen mannen en vrouwen het scheefst: Van alle mantelzorgers van (schoon)ouders is 64 procent vrouw en 36 procent man (Boer e.a., 2015).
- Uit de Emancipatiemonitor 2008 blijkt dat de totale urenbelasting van betaald werk en onbetaalde zorgarbeid bij vrouwen niet groter is dan bij mannen. Vrouwen van 25 jaar en ouder besteden gemiddeld 48 uur per week aan arbeid en zorg (mantelzorg, zorg voor kinderen en huishouden) tegen mannen 49 uur (Atria, 2014; CBS, 2008).
- Vrouwelijke mantelzorgers ervaren significant vaker dan mannen een hoge belasting, ongeacht of ze een betaalde baan hebben en hoeveel dagen die baan is. Vrouwen behoeven dus extra aandacht bij preventie van overbelasting (Boer& Keuzenkamp, 2009).

Meer lezen?

Wilt u meer lezen over mannenemancipatie? Emancipator heeft een handelingsperspectief ontwikkeld met achtergrondinformatie over mannenemancipatie en de thema's: arbeid & zorg, geweld, seksualiteit en seksuele diversiteit. Kijk op de website www.emancipator.nl voor meer factsheets, infographics en informatie over experts en projecten op het thema Arbeid & Zorg.

Bronnen

- Atria (2014). De nieuwe mantelzorg v/m Bouwstenen voor een gendersensitief mantelzorgbeleid. *Online publicatie* (www.atria.nl/atria/mmbase/attachments/.../DeNieuweMantelzorgger.pdf).
- Boer, A. de, Klerk, M. de & Merens, A. (2015). *Vrouwen, mannen en de hulp aan schoonouders*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Boer, A. de, & Keuzenkamp, S. (2009). *Vrouwen, mannen en mantelzorg: Beelden en feiten*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) (2008). *Emancipatiemonitor 2008*. Den Haag: CBS.
- Harthoorn, H.E. (2015). *Quickscan Mannenemancipatie 2.0*. Amsterdam: Emancipator
- Josten, E. & Boer, A. de (2015). *Concurrentie tussen mantelzorg en betaald werk*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Klerk, M. de, Boer, A. de, Plaisier, I., Schyns, P. & Kooiker, S. (2015). *Informele hulp: wie doet er wat? Omvang, aard en kenmerken van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg en ondersteuning in 2014*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Kruiswijk, W. Hermans, M. van, Rooijen, H. (2016) *Mannen en Mantelzorg*. Utrecht/ Amsterdam: Movisie & Emancipator.
- Ministerie van OCW (2009). *Brief over dubbele belasting van vrouwen*, Tweede Kamerstukken 30 420 en 30 169, nr. 138, Den Haag.
- Ministerie van SZW (2013), *Kamerbrief: Resultaten bijeenkomst arbeid en zorg*, Tweede Kamerstukken 32 855, nr. 15, Den Haag.

Colofon

Auteurs: Veerle Weustink en Hanna Harthoorn
Downloaden: www.emancipator.nl
Amsterdam, juni 2016

©Emancipator, voor mannen en emancipatie, 2016
Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door
financiering van het ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap